

τος πρὸ ὀλίγου ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, καὶ τὰς ἐπονειδίστους συνθήκας, οἵτινες συνωμολογήθησαν πρὸς τοὺς Ἀραβας. Ἡ δὲ κυριωτάτη ἴσως ἀξία τοῦ γεγονότος τούτου εἶναι ἡ καὶ ἄλλοτε παρ' ἡμῶν σημειωθείσα, ὅτι ἀναιρεῖ οὐσιωδῶς μίαν τῶν περικοπῶν τῆς μαρτυρίας τοῦ πατριάρχου Νικολάου, καθ' ἣν ἐν διαστήματι 228 ἐτῶν, ὅ ἐστι πρὸς τοῖς ἄλλοις καθ' ὅλην τὴν ὀγδόην ἑκατονταετηρίδα, μὴδὲ πόδα ρωμαῖος ἀνὴρ ἠδυνήθη νὰ βάλῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Καὶ ἐνῶ τὸ κράτος οὕτω κακῶς εἶχεν ἔξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς ἐνῶ ἡ Ἰταλία ἐγκατελείπετο εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ πάπα καὶ τῶν Φράγκων ἐνῶ ὁ στρατὸς παρέλυε καὶ οἱ ἡγεμόνες αὐτοῦ ἠντιμόλουν πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ οἱ μωαμεθανοὶ ἐπέβαλλον εἰς ἡμᾶς ἐπονειδίστους συνθήκας ἐνῶ τοιαῦτα ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς προουμιώδους καὶ προεισαγωγικῆς ἐνεργείας πρὸς τὴν τῶν εἰκόνων ἀναστήλωσιν καὶ τὴν τῆς μεταρρυθμίσεως ἐν γένει ἀνατροπῆν, ἡ Εἰρήνη ἐπέμενεν οὐχ ἦττον εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ βουλεύματος αὐτῆς καὶ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 784 ἤρχισε νὰ πράττῃ ἐπὶ τούτῳ συστηματικώτερον, εἰ καὶ ἐξῆτει ἔτι νὰ καλύπτῃ μέχρι τινὸς τὴν ἰδίαν αὐτῆς εὐθύνην.

Νόμισμα τοῦ Κωνσταντίνου μόνου

Τῇ 31 Αὐγούστου τοῦ ἔτους τούτου διεδόθη αἴφνης ὅτι ὁ πατριάρχης Παῦλος ἀσθενήσας κατέλιπε τὸν θρόνον καὶ κατελθὼν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Φλώρου ἔλαβε τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Ἡ βασίλισσα μαθοῦσα τοῦτο ἀπροσδοκῆτως, κατὰ Θεοφάνην, ἐπορεύθη ἀμέσως πρὸς τὸν Παῦλον «σὺν τῷ υἱῷ λυπομένη καὶ καταβοῶσα αὐτοῦ ὅτι διὰ τί τοῦτο ἐποίησας; Ὁ δὲ μετὰ θρήνων πολλῶν ἔφη πρὸς αὐτὴν· εἶθε μὴδὲ πρότερον ἐκάθισα ἐν τῷ τῆς ἱερωσύνης θρόνῳ, τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ τυραννουμένης καὶ ἐσχισμένης οὐσης ἐκ τῶν λοιπῶν καθολικῶν θρόνων καὶ ἀναθεματιζομένης. Ἡ δὲ προσκαλεσαμένη τοὺς τέ πατριάρχους καὶ τοὺς τῆς συγκλήτου λογάδας ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἀκοῦσαι τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα. Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἐὰν μὴ σύνοδος οἰκουμενικὴ γένηται καὶ τὸ σφάλμα τὸ ὄν ἐν τῇ μέσῃ ὑμῶν διορθωθῇ, οὐκ ἔχετε σωτηρίαν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· καὶ ἵνα τί ὑπέγραψας ἐν τῷ χειροτονεῖσθαί σε τοῦ μὴ προσκυνεῖν εἰκόνας; Ὁ δὲ ἔφη ὅτι διὰ τοῦτο θρηνῶ καὶ πρὸς μετάνοιαν κατέφυγον, δεόμενος τοῦ Θεοῦ, ὅπως μὴ ὡς ἱερέα με κολάσῃ σιγήσαντα ἕως τοῦ νῦν καὶ μὴ κηρύξαντά τὴν ἀλήθειαν τῷ φόβῳ τῆς μανίας ὑμῶν» καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐπέμεινεν εἰς τὴν παραίτησιν αὐτοῦ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ τε παραίτησις καὶ ἡ δικαιολόγησις αὐτῆς ἐγένοντο ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τῆς Εἰρήνης καὶ τῶν ταύτης ὀπαδῶν. Εἰς μάτην ὁ Θεοφάνης βεβαίωσεν ὅτι ὁ Παῦλος κατέλιπε τὸν θρόνον «χωρὶς εἰδήσεως τῆς βασιλείσεως». Ὁ πατριάρχης ἦτο ἀρχαῖος φίλος τῆς φατρίας τῶν ἀντιμεταρρυθμιστῶν καὶ ἤξευρεν ὅτι ὅσα ἔμελλε νὰ πράξῃ καὶ νὰ εἶπῃ ἦσαν σφόδρα ἀρεστὰ τῇ βασιλίσει καὶ τῆς περὶ αὐτὴν καὶ συντελεστικὰ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πρὸ καιροῦ βυσσοδομημένου βουλεύματος· διατὶ λοιπὸν ἤθελε πολιτευθῆ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν; Καὶ ἔπειτα ἐξ ὄλων τῶν ἐπομένων γεγονότων καταφαίνεται ὅτι εἶχε παρασκευασθῆ ὀλόκληρόν τι ἐπὶ τοῦ προκειμένου σύστημα ἐνεργείας, τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη πράξις ἐπρεπεν ἀπαραιτήτως νὰ εἶναι ἠτιολογημένη παραίτησις τοῦ πατριάρχου Παύλου καὶ ἡ δημοσίευσίς τῶν λόγων αὐτοῦ, ἵνα ἐξάρψωσιν ἔτι μᾶλλον τὸν πρὸ καιροῦ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ὑπεκκαιομένον ζῆλον τῶν ὀπαδῶν τῆς τῶν εἰκόνων προσκυνήσεως. Τῷ ὄντι δέ, κατὰ τὸν Θεοφάνην,